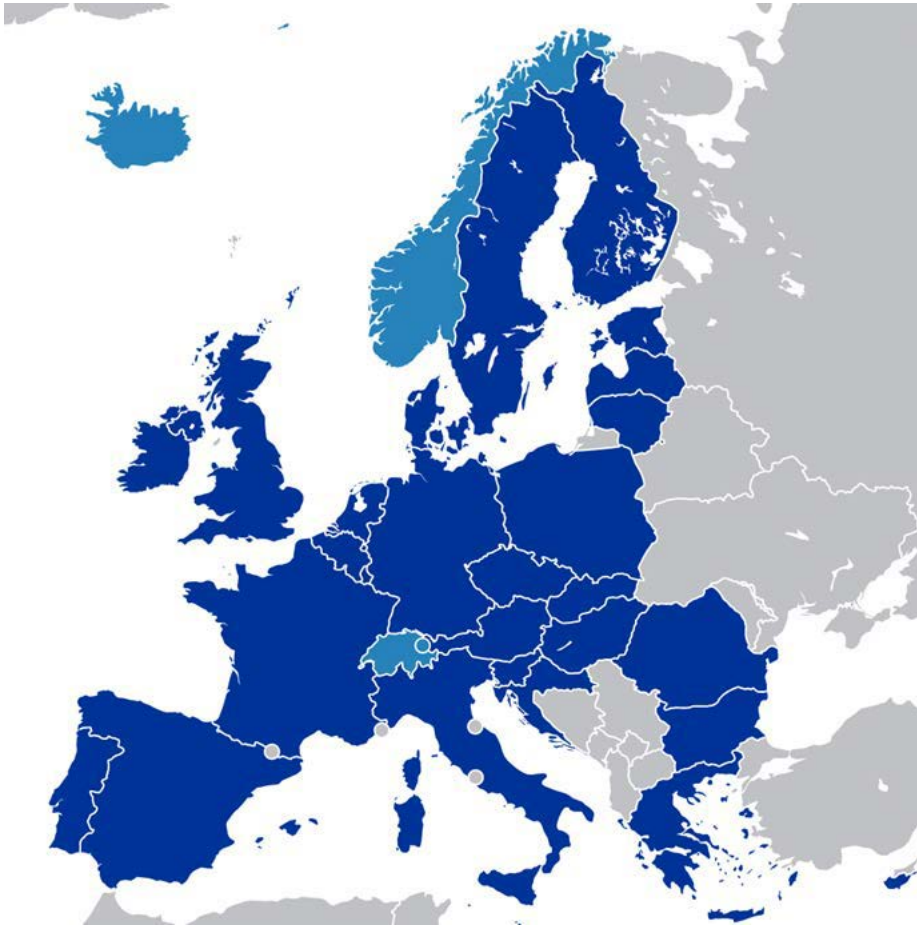

Klima- og miljødepartementets prioriterte EU/EØS-saker i 2019

KLD vil prioritere følgende saker i 2019:

- Klima
- Plast og marin forurensning – sirkulær økonomi
- Kjemikalier
- EUs miljø- og klimaprogram LIFE

KLD utarbeider hvert år en strategi for påvirkningsarbeidet overfor EU. Prioriteringene speiler EUs dagsorden med vekt på saker hvor Norge har interesser og sjanser for gjennomslag. Formålet er å forankre og spisse innsats og ressurser i departementets EU/EØS-arbeid. KLDs prioriteringer er reflektert i regjeringens strategi for samarbeidet med EU 2018-2021 og spilles inn til regjeringens arbeidsprogram for samarbeidet med EU i 2019.

Samarbeidet med EU skjer i hovedsak innenfor rammen av EØS-avtalen men favner også bredere. Norge og EU deler mange felles utfordringer og har ofte sammenfallende interesser i den globale klima- og miljøpolitikken.

Status og saker i EU i 2019

Våren 2019 går EU til valg av nytt Europaparlament. En ny Europakommisjon skal innsettes mot slutten av året. Årets første måneder vil preges av ferdigbehandlingen av Juncker-kommisjonens prioriterte utestående saker. 2019 blir også et år hvor

blikket rettes fremover. Det blir et fokus på den nye kommisjonens politiske prioriteringer og arbeidsprogram. EUs flerårige rammebudsjett for 2021-2027 skal vedtas, ventelig med en ytterligere styrket klima- og miljøprofil. Det ligger an til diskusjoner om et mulig nytt miljøhandlingsprogram 2021-2027, mens EUs lavutslippstrategi mot 2050 skal fremme en bredt anlagt debatt om hvordan alle deler av samfunnet kan omstilles for å oppnå klimanøytralitet i 2050.

Det blir samtidig et fokus på gjennomføring av EU-politikk i landene. I 2019 skal EUs medlemsland levere første runde med nasjonale klima- og energiplaner i tråd med det nye styresettet under Energiunionen. På miljø er det lansert en ny flerårig handlingsplan for bedre overholdelse av EUs regelverk, hvor bekjempelse av miljøkriminalitet, bruk av jordobservasjon og håndtering av gruveavfall er blant de prioriterte temaene fremover. Norge deltar i høynivåforumet som skal ha en strategisk styring med dette arbeidet. Videre er EUs programmer for perioden 2021-2027 under utforming. Disse er åpne for norsk deltakelse. KLD har et særskilt ansvar for å vurdere EUs miljø- og klimaprogram LIFE og vil i 2019 bidra til at det foretas en grundig og helhetlig vurdering av muligheter og utfordringer ved norsk deltakelse i LIFE.

I mars 2019 går Storbritannia ut av EU og EØS. Ved en ordnet utmelding blir det en overgangsperiode som varer minst ut 2020. Ved en "no deal"-brexit antas det ikke å være tidskritiske saker på KLDs ansvarsområder. Det er allerede vedtatt et regelverk som vil ivareta balansen i klimakvotestystemet ved en "no deal"-brexit. KLD mener en fremtidig handelsavtale mellom Norge og Storbritannia bør inkludere ambisiøse bestemmelser og være til støtte for en effektiv klima- og miljøpolitikk.

EØS-midlene forblir et viktig strategisk verktøy for gjennomføring av miljøpolitikk i mottakerlandene. En ny samarbeidsperiode er i oppstartsfasen med klima, miljø, lavutslippsutvikling en av tre prioriterte satsingsområder. Kulturarv er også et viktig samarbeidsområde for KLD under EØS-midlene. Fra 2018 er det etablert en felles struktur for kulturarvsrelaterte aktiviteter på europeisk nivå som vektlegger kulturarvens betydning for et bærekraftig Europa.

Prioriterte saker for KLD i 2019

- **Klima**

EUs klimarammeverk mot 2030 er i hovedsak ferdigforhandlet. Norge har jobbet for å påvirke regelverket over flere år og vil fortsette å være tett på EUs klimaregelverk.

Norge og EU ble enige om hovedprinsippene i en avtale om felles oppfyllelse på klimatoppmøtet i Katowice i desember 2018, og samarbeidet vil formaliseres i 2019. Norge deltar allerede i EUs kvotesystem gjennom EØS-avtalen. Avtalen om felles oppfyllelse vil innebære at samarbeidet med EU i perioden 2021-2030 vil bli utvidet til også å omfatte de utslippene som ikke inngår i kvotesystemet.

EUs lavutslippstrategi mot 2050 skal drøftes i ulike fora og kan ligge an til å bli et tema når EUs ledere møtes i Romania i mai. Strategien blir ikke gjenstand for en formell lovprosess, men en endelig versjon skal vedtas tidlig i 2020 slik at denne kan meldes inn til FN i tråd med Parisavtalen. Norge omfattes ikke direkte av EUs lavutslippstrategi, men deltok på politisk nivå på EUs høringskonferanse i 2018. Norge delte erfaringer med grønn omstilling innenfor transportsektoren og har jobbet for at karbonfangst og –lagring må omtales som en del av løsningen mot 2050. I 2019 vil Norge fortsette å bidra konstruktivt til EUs overordnede diskusjoner om langsiktig omstilling til lavutslippssamfunnet, der hvor Norge har relevante erfaringer og interesser.

EU meldte inn et samlet utslippsmål til FN på minst 40% i 2030 i forkant av Paristoppmøtet i 2015. Diskusjonen om et oppdatert utslippsmål for EU i 2030 vil ta til i 2019, med FNs generalsekretærs klimatoppmøte i september som en viktig korsvei. Norge meldte også inn et utslippsmål på minst 40% i 2030 i 2015. Norge skal vurdere sitt utslippsmål for 2030 i 2019, og vil følge nøye med på EUs diskusjoner og utspill i denne sammenheng.

- **Plast og marin forsøpling - sirkulær økonomi**

Norge har over tid levert faglige og politiske innspill til EUs strategi for plast i den sirkulære økonomien som kom i 2018, og til kommisjonens konkrete forslag for å følge opp plaststrategien. Plaststrategien skal bidra til mer bærekraftig produksjon, design og bruk av plast, økt materialgjenvinning, redusert bruk av engangsplastartikler og mindre utslipp av mikroplast. I 2019 vil det fortsatt gis høy prioritet til å levere innspill til EUs initiativer på dette området.

Tiltak og reguleringer på EU-nivå som bidrar til en sirkulær økonomi og reduserer marin forsøpling og mikroplast vil ha størst miljøeffekt fordi de omfatter et større område og gir like vilkår for næringslivet i Europa. På slutten av 2018 ble EU enige om et regelverk som skal redusere miljøkonsekvensene av engangsartikler av plast og fiskeritstyr i plast. Norge jobber for krav i EU som skal redusere utslipp av mikroplast fra blant annet kosmetikk og tekstiler. Det pågår også et viktig arbeid for å øke kunnskapen på området marin forsøpling og spredning av mikroplast. Det er ventet at EU-kommisjonen legger fram en rapport om sirkulær økonomi i februar 2019 som vil inneholde anbefalinger for videre arbeid blant annet i produktpolitikken og på plast.

KLD vil videreføre det gode samarbeidet med EU under FNs miljøforsamling, hvor Norge har tatt initiativ en mer helhetlig og koordinert internasjonal innsats for å redusere marin forsøpling og spredning av mikroplast. EU påtok seg en sentral rolle i det internasjonale havsamarbeidet gjennom sitt vertskap for Our Oceans – konferansen i 2017. Norge vil videreføre kontakter med Kommisjonen om dette arbeidet som ledd i at Norge arrangerer Our Oceans-konferansen i 2019. Det er i denne forbindelse også tatt initiativ til et nordisk innspill på hav og klima.

- **Kjemikalier**

I 2018 la Kommisjonen frem forslag til ulike modeller for bedre koblinger mellom kjemikalie-, avfalls- og produktregelverkene. Dette er et tema som Norge har vært med å sette på EUs dagsorden for sirkulær økonomi, som vi vil fortsette å følge opp i 2019. Formålet er å skape et robust marked for sekundære råvarer som ikke gir uønsket spredning av farlige stoffer, særlig for materialgjenvunnet plast, noe som blir ekstra viktig i lys av økte materialgjenvinningsmål.

EU-landene utgjør samlet en av de største produsentene av kjemiske produkter i verden. EU er ledende på regulering av kjemikalier, og Norge bidrar tungt inn i samarbeidet. Det viktigste verktøyet i EUs kjemikaliepolitikk ligger i REACH-forordningen som gir regler for registrering, evaluering, godkjenning og begrensinger av kjemiske stoffer, mens det andre grunnleggende kjemikalierregelverket (CLP) handler om helse- og miljøfareklassifisering av kjemikalier. REACH har nylig vært gjenstand for en evaluering, mens en evaluering av øvrig kjemikalierregelverk har vært varslet en stund. REACH gikk inn i en ny fase i 2018 i og med utløp av fristen for registrering av nye stoffer, noe som medfører endringer i oppgaveporteføljen og finansieringsgrunnlaget til kjemikaliebyrået ECHA.

Kommisjonen har over tid jobbet med en strategi for et giftfritt miljø, men denne vil ikke legges frem av Juncker-kommisjonen. Norge vil samarbeide aktivt med likesinnede land for å bidra til at kjemikalieagendaen blir løftet på en god måte i 2019, også med tanke på neste kommisjons arbeidsprogram og et eventuelt nytt miljøhandlingsprogram. Det ble lagt frem en melding om hormonforstyrrende stoffer på slutten av 2018 som også vil kreve oppmerksomhet fra norsk side i 2019. Sverige har foreslått at EU utarbeider en strategi for håndtering av perfluorerte stoffer, som det også er aktuelt for Norge å støtte.

En aktiv og effektiv europapolitikk

KLD vil jobbe for tidlig utvikling av nasjonale posisjoner og prioriteringer og fremme disse overfor Kommisjonen, Europaparlamentet, EUs formannskap, andre medlemsland og relevante aktører, både på politisk- og embetsnivå.

Det nordiske samarbeidet er en viktig plattform for EU-påvirkning. Et viktig nordisk initiativ i 2019 er det finske forslaget om et nordisk statsministermøte på klima for å følge opp klimaforhandlingene etter COP24. Under det rumenske EU-formannskapet i første halvår vil KLD i samarbeid med OED ta initiativ til et seminar om klima, energi og rettferdig omstilling under EØS-midlene.

EØS-avtalen sikrer oss rett til deltakelse i Kommisjonens ekspertgrupper. Miljøforvaltningen deltar i om lag 100 ulike arbeidsgrupper og komiteer. Dette er vår viktigste formelle påvirkningskanal og forblir et viktig virkemiddel for fortløpende norsk medvirkning på ekspertnivå. KLD har p.t. en nasjonal ekspert i Kommisjonens enhet med ansvar for klimapolitikken i ikke-kvotepliktig sektor.

KLD har aktivt søkt deltakelse i ulike fora og nettverk som involverer medlemslandene. Norge er del av Green Growth Group som består av landene som ønsker ambisjon i EUs klimapolitikk. På kjemikalieområdet har Norge nytte av et offensivt nordisk samarbeid og det bredere nettverket av likesinnede land som kaller seg "REACH-UP". Norge vil ta initiativ til å bygge et uformelt likesinnet-nettverk på plast. KLD er representert i kommisjonens European Climate Policy Group, som samler hovedsteder på høyt embetsnivå. Vi deltar på ulike "direktørmøter" i regi av formannskapslandene, hvor landene sender sine ledere på områder som vann-, hav- og naturforvaltning. Miljødirektoratet er aktivt i sitt europeiske nettverk (NEPA), som har lagt et av sine faste møter i 2019 til Oslo. Som Europeisk miljøhovedstad vil Oslo trekke EU-aktører til Norge i 2019 og bygge opp under Norges profil som en medspiller i det europeiske klima- og miljøsam arbeidet.

Selv om KLD prioriterer noen saker i påvirkningsarbeidet, pågår det et kontinuerlig arbeid med oppfølging av mange enkeltsaker på en rekke områder. Tidlig involvering og aktiv oppfølging av saker gjennom hele beslutningsprosessen er en forutsetning for en effektiv innlemmelse av regelverket i EØS-avtalen og for gjennomføring i norsk rett innen fristen. Når regelverk er vedtatt i EU er det lite rom for å gi EFTA/EØS-land innrømmelser og tilpasninger i sin gjennomføring. Rettidig innlemmelse og gjennomføring bidrar til at EFTA forblir en troverdig samarbeidspartner for EU. KLD vil bruke sitt formannskap i EFTAs miljøgruppe til å bidra til en effektiv oppfølging av EØS-avtalen på miljøområdet.

KLD legger vekt på å involvere samfunnsaktører som næringslivets parter, forskning, kommunesektoren og miljøorganisasjoner i sitt EU/EØS-arbeid, blant annet gjennom jevnlig EØS-referansegruppemøter og andre former for høringer og konsultasjoner ved behov.